

DEO OPTIMO MAX. UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA.

QUOD LIBET ARIIS DISPUTATIONIBUS,
mane discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-
septimâ Martii, anno Domini M. DCC. XLVI.

M. GUILLELMO RUELLAN,
Doctore Medico, Præsidente.

An Erysipelati Topica?

I.

RYSIPELAS facit ignis quorundam, igneum apostema *helmontii*, cuti insidet. Ichorosis sæpè sæpius vesiculis scîe videndum exhibet. Serpit cum calore summo, dolore acri, inflammatione, tumore mediocri ut plurimum, neque circumscripto. Color est dilutè ruber non nihil flaves- cens. Is tactu refugit mox recursurus. In omni corporis externâ parte suum habere potest locum. Totius nonnunquam corporis habitum occu- pat. Suas autem maximè locat stationes circâ caput, brachia, femora, suras, & eam quam renalem vulgò dicunt Regionem. Sua sunt ei, ut aliis etiam morbis, tem- pora, initium nempe, incrementum, status, declinatio. Servatâ horum proportione, di- versâ, gravia plus minùse sæviunt symptomata, nausea, febres, vigilie, anxietas, dolor capitis, delirium plerumque, &c. Ubi, non infectis prius humoribus hujus ge- neris labe, subito frigore, calore nimio, aliâve externâ atque ineluctabili è rerum non naturalium classè, petita causâ, nostros humores sensibilibiter mutante, primigenia solido-

A

rum stamina debilitando, pungendo, corrugando, afficiente, producit erysipelas; tale vocant symptomaticum, seu accidentale. Si verò peculiarem sanguinis diathesim erysipelatodem intus delitescentem agnoscat, alio nomine essentiale nuncupatur. Utrumque cuilibet morbo potest supervenire. Neutrum tamen unquam nasceretur, nisi adesset certa quædam humorum qualitas. Hæc & copiâ & malitie superbiens sua oriundis sponte favet effervescentiis; sed admirandam naturæ mircris hinc industriam. Expansivi illius motus utitur præsentia, atque viriliter allaborat ut quâ facilior via patet, hæc ultro ferat in partium nobiliorum salutem exteriora versûs, malignitas omnis; hæc occasione datâ intentionis frigoris, caloris urentis, puritûs iritanti, odoris graveolentis, fœdi, aut spurci contactûs foras protumpit, aliâs effortum ac iners virus in massâ sanguineâ remansurum. Pro vario in fluidis redundante humore, pro diversâ illius indole, quantitate, varium erysipelas sortitur nomen, genium: hinc erysipelas phlegmonodes, si sanguini suos debeat natales; oedematodes, si pituitæ, sero, lymphæ; schitrodes, si melancholiæ; seu, ut cum Recentioribus loquar, si compactior, viscosior, crassiorque facta fuerit sanguinis portio oleosa. Facile patet humorem istum, qualiscumque sit, à naturali suâ & balsamicâ molli-
tutine, à fluore nativo, ab unctuosâ dulcedine, decessisse tandem; & aceriorem salum expansione factum, bilis, sulphureæ scilicet partis, exaltatione, atque evaporatione tenuiorum partium, spissiore tenacioremque ob debilitatam assimilantium virium
invisum, diathesim, induisse. Non silentio premam erysipelatis quamdam speciem infan-
tium, puerisque familiarem. Sub purputæ miliaris formâ sæpè sæpius efflorescit. Nec va-
riolarum, nec morbillorum nomine venit hoc intelligendum. Aliàs internis torminibus
infantes & pueros affligit, quiete privat, excrementa alvi ex flavo-viridescentiâ reddit.
Ad biliosam matris constitutionem, rariorem illius texturam, inductamque casu aliquo
subitam sanguini phlogosim, præcipuas hujus causas referunt. Iis omnibus erysipelatis
speciebus ea est querenda sanè medela, quæ minimè noceat; adeoque id medicamentum
genus debet respici, aut saltem pro nullo haberi, quod sæpissimè noxium ac pernicio-
sum; si fortè unquam, tunc utilitatis perquam mediocris, utile; nunquam necessarium.

I.

IN omni morbo causa oppugnanda, & si fieri potest, expugnanda. Ergo nulla erysi-
pelatis sanatio nisi à cognitâ prius atque impugnatâ illius causâ. Quænam ea est igitur,
inquit? Duplex præsertim unanimi medicorum suffragio solet assignari. Antecedens
una, continens altera. Priori ansam præbet virium humoribus inductum ex depravato
plerumque rerum non naturalium usu. Vitiosa sint ingesta, vitiose ingestorum assimi-
lationes; cruditates cumulantur, impura sordet colluvies, turget saburra, infestantur
caput & viscera. Vitia primæ concoctionis nullibi cortiguntur. Hinc qualis chilis, talis
sanguis: & qualis sanguis, talis liquor gastricus; qualis liquor gastricus, talis iterum chilis.
Sic fit malorum perennis atque reciproca alternatio. Inde colligere est cut & quomodo so-
lida simul & fluida prædisponantur ad arecessendum erysipelas, solida quidem debilitato
horum, pravis concoctionibus, tono; fluida verò quia deterior jam chilis factus non nisi pravos
in sanguine succos congerit, & vitiosum, acremque ac fervidum, qualem demum an-
teâ non inuimus humorem, producit. Jam corruptus iste liquor & inficiens proxima
erysipelatis habetur causâ. Huic exitiali nonnunquam nexu, virus scorbuticum, vene-
reum - ve lucem accedere non una vidit ætas. Ad antecedentem etiam causam referas
connatam aliquam corpori conditionem quæ specialius faveat gignendo huicce malo.
Hinc est quod non nullo reperias quasi solemnî ritu semel, bis, ter & amplius quo-
tannis huicce morbo obnoxios. Qui in hanc vel illam corporis partem fluxit humor,
qui sedem ibi fixerit, eundem causam vocant conjunctam seu continentem. Ille, quæ op-
plet, vasâ dilatat, vicina comprimit; ille liberum liquorem hæc transuri fluxum, ressu-
sum, effluxum inhibet. Hunc ille sistit, accumulât. Acredine, quæ sua est, membranas,
nervos, fibrasque vellicat, pungit, inflammât cum dolore acri, intolerabili: ignem
intus ardere jurares. Ex affluxu actis & causticæ colluviei vesicæ attolli vides, seu
phlyctenas interdum gangrænosas quæ cutim ab epidermide dilacerando inimisericordi-
ter cruciatus edunt ineffabiles. Quid hoc? Nisi sacer ignis veterum, nisi nostrum ery-
sipelas? Totus iste morbus primo licet intuitu videatur externus, quis tamen illius cu-
rationem externis medicaminibus seu topicis esse committendam jure ac merito arbitre-
tur. Cave fidas. Perperam admissio fotu ex aquâ vitæ, vino aromatico, & aliis astrin-
gentibus spirituosiss-ve; quin imò & linimentis unguinosis, emplastris exsiccatibus
usurpatis, accidit interdum ut per horas, per dies aliquot melius habere videatur æger.

Sed cheu quàm malefida pax! Quàm insidiosa! Fugit malum interiora versùs furiosius ibi debaccaturum: mox enim miserimà correptus æger cerebri, pulmonum, diaphragmatis, intestinorum, vesicæ, inflammatione, miserimos inter cruciatus, miserimam tandem animam exhalat. Quare igitur remedii genus quod valeat tanti mali causam amoliri. Resque quodcumque periculi plenum, aut parum utile aut nunquam necessarium.

I I I.

QUIVIS debellando huic morbo medicum se parem profitetur. Quivis specifice habet quo applicato sanat. Sesquipedalium isti verborum farragine alios decipiunt & ipsi decipiuntur. Dum sanare volunt, occidunt. Quid familiare magis quam oxierata, spirituosâ, cerata, & alia huiusmodi in medium proferre. An applicatis, quod volueris horum, avellitur erysipelas, educitur que foras? Illa alstringunt, repellunt, repercutiuntque. Introversus ichor nobiliora & debiliora quæ, salvo discessu, reliquerat, invadit viscera, totam ibi deponit rabiem, lugendasque tragedias absolvit. Tale regressus indicium protulit Hypp. de pectore præsertim agens cum (a) scilicet rubore evanescente pectus gravatur atque agrius spiritum æger trahit: Erysipelas (b) foris intrò converti malum. Intrus verò foras existere bonum. Exulenter ergò lachryfera hæc remedia. An emolumentum plus à resolventibus, spirituosisve licet expectare? Sed tenuiorem isti dissilant humorem. Subtiliori verò subtilat humoris partem, dissilato aquoso, crassiora reliqua, acriora, tenacioraque remanebunt. Sales potentiores fient, oleaque erunt & spissiora magis & acria. Hinc inflammatio major, abscessus, suppuratio, putredo, gangræna, pessima omnia. Maturantibus & pepticis minimè fidendum. Suppurationem promoveant. Infida hic est. Ab (c) erysipelate putredo aut suppuratio malum. Mitem resolutionem, blandam perspirationem leviter, si posses, suscitare melius esset. Optima hic foret resolutio talis. Sed emollientium ex althæa, malvâ, floribus sambuci &c. quam anceps exitus! Quam dubium horum auxilium! Quam parva & mediocris utilitas! Nunquam necessaria censentur. Quæris rationem? Nunquam sanant. Dolorem aliquando lenierunt sed brevi reversurum, nec deinceps tam levis armatura præsidio tollendum. Relicto morbi semper fomite, in tactâ causâ, quid cum iis proficies? Quid igitur consilii est quare ad ea ut ad sacram anchoram confugas statim? An quia juvisse visus es, erit quispiam sanæ mentis qui tam levi remedio tanti mali curationem posse sic perfici existimabit? Assentiat qui voluerit, non ego. Ex iis patet in curatione erysipelatis inter topica quibus vulgò nimis cheu! confiditur, plurima in agri perniciem vertere necessario, quædam ut emollientia levissimam nec duraturam dolori asserre Medicinam, & iis turò abstineri, imò tutius Nulla à quibus erysipelas sit curatio speranda. Enim verò quid topica adversus pravam in ventriculo stagnantem humorum colluviem? Quid topica in vasorum & viscerum cacochimiam salinam, acrem, biliosam? Quid topica in virus scorbuticum, quid in lucem veneream virium, aut actionis habebunt?

I V.

ILLIUS igitur morbi, nedum à topicis sanatio vel leviter pendeat, quin imò ab iis malum exasperari cuivis facile est intellectu. Iis temerè applicatis novissima fieri pejora prioribus mala uno ore testantur medici. Hinc enim pleuritides convulsivæ, lathales peripneumonias, deliria, phrenitides, inflammationes, destructiones, suppurationes, putrefactiones, magistrâ duce experientiâ, oriri competerunt. Jam, esto, prudenter & ex consilio applicentur, sed ex accidenti tantum, si proficua non nihil & perquam rarissimè. Quid ergo? Unde expectanda salus. Possulas? A solis internis prudenter usurpatis remediis. Largo & idoneo prius præparandum potu. Humoris genio dictis alterato medicamentis. Ad id serum lactis plurimè fac, copioso illius haustu procluc; quin imò si se docilem æger monitis præbeat, cum unico hoc, per plures dies, potu resce. Iteratè venarum pertusione compescendus fervidi sanguinis furor. Saphenam potius, si sua sit erysipelati sedes circa caput, collum, secandam curabis. Istud tamen firmiter tene. Vasa, si videntur, deplenda, deple. Saburra e ventriculo & intestinis, quam ocys fieri potest, deturbanda; quid procurando huic negotio accommodatum magis quam emetico-catarctico? Hoc duplici Artis præsidio utrisque antecedenti scilicet & conjunctæ prospicias causæ. Per emetico-catarcticum expurgantur ventriculus & intestina, vasorum infarctus tolluntur: expurgatis viis, melius & sese habent fluida, solida corroborantur. Hinc coctiones, secretiones, excretiones, restituantur. Non ne catarrhi acridemulcentur, salina invertuntur, & qui prædominium sales obtinent in neutros convertuntur? Non ne emesi, dum hæret in capillaribus vasis viscidior lymphæ, concrecentes

(a) 66, sect. 2.

(b) Aphor. 2. sect. 6.

(c) Aphor. 20. sect. 7.

succi premuntur, moventur, hinc inde pelluntur, atteruntur, dividuntur, fluidiores evadunt? Non-ne emisi totum systema nervosum, vasculosumque coneuritur? Non ne illâ concussione sic aguntur subcutanei humores maximè ut ab eorum centro ad circumferentiam, bonis agri rebus, propellantur, exhalent? Non ne paulo post patientiores sunt cutis pori, minor proinde fluidis appellentibus resistentia. Quin & profunt plurimum elysmata refrigerantia ex serò lactis, cassiâ, oleo lini, nenupharis, &c. Et ex decoctis emollientibus ac refrigerantibus. Infinitus sum si omnia quæ sanant interna remedia, dum paucissima sunt quæ juvant, sexcenta propè quæ nocent externa, recensere vellem. Curationem erysipelatis phlegmonodes ab externis applicatis magis pendere ne credas. Quod si runc ab externis, non negligendis sanè, curationis pars pender, sit tunc curatio apostomatibus ab erysipelate oriundi, non verò erysipelas ab emollientibus & pepticiis, sed venæ sectionibus, diluentibus, purgantibus &c. internis sanè medicamentis curatur. Adèò verum est in quocumque erysipelate totam hujus curationem pendere ab internis applicatis remediis.

V.

SÆPÊ benigni moris erysipelata leni calore, diætâ solâ, tenui & humectante, quin & absque ullâ venæ sectione extinguuntur. Minus benigni moris pluribus indigent artis auxiliis. Pessimi verò omnem artis prudentiam, sapientiamque in exhibendis, quæ sæpe sæpius eludunt, remediis, requirunt. Non-nunquam adèò furit erysipelas ut, nil summo-perè caveatur, præceps in gangrænâ, hæc in sphacellum, vigente febre, aliisque non mediocriter sævientibus symptomatis, desinat. Funestum hunc exitum avertere erit scientiæ summa. An topicis eum turò censès avertendum? An applicabis spirituosâ? An resolutiva? Ab iis, si sapiens es, temperabis, atque omnem spem collocabis in largâ sanguinis missione, aliisque internis diluentibus remediis &c. nec-non in symptomatis, quæcumque arte internâ, leniendis. At 1°. objicies cur topica tantoperè reformidanda? ichorosi humoris biliosi regressum times; sed perperâm. Etenim *bioni* apud Hyppocr. relato 2°. epidem. Tumor externus lienis intrò-versus per urinam expurgatus & liberatus. Quis adeo parùm expertus ut eundem rumorem per hæmorrhoidas expurgari & solvi non aliquandò viderit. Ergò à pari intrò-versum erysipelas commune quoddam potest emunctoriâ subire sic & expurgari. Paucos manet felix hæc & insperata magis quam speranda erisis. Rara non sunt artis. At saltè, inquires 2°. emollientia, re eriat consentiente, profunt. Esto. Urgente necessitate applicatis iis dolorem mitigant acerrimum, fibras nimium tensas, vellicatas relaxant; sed quid inde? An dolorem mitigare, sanare est in erysipelate? Externas laxare fibras, est-ne mali causam, fomitem attingere, oppugnare? At in eo rerum statu tutius forsàn, si fieri posset, ab iis abstinetur. Obturant enim vasa, inhihent humoris fluxum omnem in parte. Quotiescumque usurpata fuerit, tardius convalescunt agri, tardius justò exsuceatæ fuerunt hydatides, & phlyctenæ. Plus igitur inferre possunt damni, quàm asserre commodi.

Non ergò Erysipelati Topica.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Petrus-Josephus Macquer, Regiæ Scientiarum Academiæ Socius.

M. Josephus-Maria-Francisus de la Sône, Regiæ Scientiarum Academiæ Socius.

M. Julianus Buisson.

M. Petrus Bercher.

M. Urbanus de Vandersse.

M. Theodorus Bayon, Rei herbariæ Professor designatus.

M. Hyacinthus Theodorus Bayon, antiquus Facultatis Decanus.

M. Jeanes-Francisus Coutbier.

M. Michaël Procope-Conseaux, Chirurgiæ Gallicæ Idiomatæ Professor.

Proponere Parisiis JACOBUS LAURENTIUS MAUROY, Parisinus, in supremo Parisiensi Senatu Patronus, saluberrimæ Facultatis Medicinæ in Universitate Parisiensi Baccalaureus.